

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/89/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5722200589
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:5722200589.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Šuleka a JUDr. Jany Vargovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., právne zastúpená: AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Škultétyho 472/10, 036 01 Martin, proti žalovanej: D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXXX/XXX, XXX XX B., právne zastúpená: AK JUDr. Repáň a partneri, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 25, 036 01 Martin, IČO: 50 711 776, o určenie neplatnosti závetu, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 5C/12/2022-398 zo dňa 27.2.2025, takto

rozhodol:

Rozsudok prvoinštančného súdu m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalovanej vo vzťahu k žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd určil, že závet zo dňa 23.09.2019 poručiťky F. E., G. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, naposledy bytom H. XXX, je neplatný; žalobkyni priznal voči žalovanej právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na predmet konania, ktorým bolo určenie neplatnosti závetu, poručiťky F. E., G. G., ktorá zomrela X.XX.XXXX, zo dňa 23.9.2019 primárne skúmal pravosť podpisu poručiťky na záвете. Uviedol, že v konaní boli predložené dva znalecké posudky, ktoré boli zásadne odlišné. Znalecký posudok vypracovaný znalcom B. I., ktorého do konania pribral súd bol so záverom, že poručiťka závet zo dňa 23.09.2019 nepodpísala. Súkromný znalecký posudok, ktorý predložila žalovaná z Ústavu súdneho inžinierstva žilinskej univerzity v Žiline bol s opačným záverom a teda konštatovaním, že závet poručiťka podpísala, resp. podpis je na záвете pravý. Túto rozpornosť navrhol sám B. I. odstraňovať zjednocujúcim posudkom prostredníctvom Kriminalistického a expertízneho ústavu v Bratislave s čím sa strany sporu nestotožnili, resp. nevytvorili podmienky pre vypracovanie posudku. V konaní vypočuté svedkyne zhodne potvrdili, že poručiťka v ich prítomnosti závet podpísala. Vyjadrila sa, že je to tak v poriadku, keď zanechá majetok obidvom dcéram (stranám sporu). V ods. 15. a 16. odôvodnenia súd poukázal na právnu úpravu, ktorú v podrobnostiach na vec aplikoval. Uviedol, že v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, a to § 476f Obč. zákonníka, závetom povolaný dedič a jemu blízke osoby nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako pisatelia, alebo predčítatelia. V prejednávanej veci bolo zhodne uvedené, že žalovaná ako závetom povolaná dedička, závet predčítala matke. Jej priateľky, svedkyne závetu, závet pripravili. Najpodstatnejšou skutočnosťou v tomto prípade je to, že závetom povolaná dedička závet predčítala svojej matke. Ak na vyhotovení závetu pôsobil závetný dedič u niektorej z funkcií uvedenej v ustanovení § 476f Obč. zákonníka má to za následok neplatnosť tohto závetu. V danom prípade nešlo o predčítateľa v zmysle ustanovenia § 476c Obč. zákonníka, ale javí sa dôvodným, aby u poručiťky, ktorá mala plnú spôsobilosť na právne úkony, ktorá vedela čítať, písať,

ktorá videla, aby si závet sama prečítala. Riadne sa s nim oboznámila, čo v danom prípade nepostačuje, aby jej ho prečítala závetom povolaná dedička. Tieto okolnosti, ktoré mal súd v takomto rozsahu preukázané, predstavovali spornosť, ktorú žalovaná neodstránila. Závet je prejav vôle poručiteľa, ktorým vyjadrí vôľu ako má byť nakladané s jeho majetkom po smrti. V tomto konaní bolo preukázané to, že závet spísali svedkyne závetu bez toho, aby komunikovali s poručiteľkou. Pokiaľ tieto svedkyne, ktoré pripravili závet poznali, čo má byť jeho obsahom nebolo vôbec preukázané, že by to bolo od poručiteľky, ale od jej dcéry. V tomto konaní žalovanej súd nemal preukázané, že obsah závetu je prejavom vôle poručiteľky, pretože poručiteľka nekomunikovala s vyhotoviteľmi závetu. Súd nemal preukázané ani to, že si ho poručiteľka riadne prečítala sama, ale iba to, že ho prečítala jej dcéra v prítomnosti svedkov závetu. Závet je závažný prejav vôle poručiteľa a musí obsahovať jeho výslovný prejav vôle, nevzbudzujúci žiadne pochybnosti o obsahu. V tomto smere pochybnosti vznikli o tom, čo prejavila poručiteľka, aby bolo obsahom závetu zo dňa 23.09.2019. Zrejme sa o tomto rozprávala so žalovanou a následne táto zabezpečila spísanie závetu prostredníctvom svedkýň závetu. Rozpoloženie poručiteľky možno dosledovať aj z úkonov, ktoré robila. V podstate spísala dva závety. Podala návrh na neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva (išlo o zmluvu, ktorým bol založený dom poručiteľky a jej manžela v prospech žalovanej). Súdu bola predložená aj dohoda zákonných dedičov zo dňa 15.11.2018 podpísaná poručiteľkou a žalobkyňou. Pri psychiatrickom vyšetrení poručiteľky dňa 16.09.2019 ošetrojúca lekárka v zdravotnej dokumentácii uviedla, že pacientka, t. j. poručiteľka po prepustení z hospitalizácie zase zlyhala. Došlo u nej k recidíve v pití alkoholu. Pri takomto rozpoložení poručiteľky v prípade spísania závetu dňa 23.09.2019 by nepochybne bolo potrebné, aby bola nesporne preukázaná vôľa poručiteľky tak, aby bolo zrejme, čo chce v závete, aby bolo zapísané a následne toto podpísať. Pri posudzovaní podpisu v priebehu konania na strane vznikli zásadné rozpory, ktoré nebolo možné za súčinnosti strán sporu odstrániť, nakoľko nesúhlasili s kontrolným znaleckým dokazovaním. Na základe vykonaného dokazovania s prihliadnutím na všetky rozhodné skutočnosti súd dospel k záveru, že pri vyhotovení, resp. podpise závetu poručiteľkou zo dňa 23.09.2019 neboli dodržané zákonom stanovené podmienky, ktoré súd v rozsudku odôvodnil a preto vyhovel žalobe žalobkyne a určil, že závet zo dňa 23.09.2019 poručiteľky F. E., G. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, naposledy bytom H. XXX je neplatný. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňi, ktorá mala v konaní úspech priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozsudku.

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu v zákonnej lehote doručila odvolanie žalovaná z odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP. Ako prvý odvolací dôvod žalovaná konštatuje, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy, ktoré by prispeli k ustáleniu jednoznačného záveru o vlastnoručnom podpise poručiteľky na zriadenom záveti. Zostáva otáznou, prečo súd nepostupoval čisto procesne a nezvládnutie procesnej aktivity žalobkyne (jej procesnú pasivitu) nevyhodnotil v jej neprospech. Toto nebolo v zdôvodnení súdu vysvetlené. Poukázala, že pri zabezpečovaní obrany voči záverom ZP spracovaného B. I. bola nútená zaplatiť značnú finančnú sumu dopredu v znení predostretej požiadavky zo strany USI Žilina. Žalovaná bola svedkom vlastnoručne realizovaného podpisu poručiteľky na záveti, zvolila možnosť spracovania znaleckého posudku znaleckým ústavom aj keď za vyššiu sumu, čím mala za to, že takéto zvýšené finančné náklady (niekoľko násobne prevyšujúce spracovanie znaleckého posudku B. B. I.) budú vynaložené opodstatnene a s tým, že znalecký ústav sa dôsledne vysporiada s pochybnosťou podpisu poručiteľky. Umocňujúcim argumentom na takýto postup pri zvýšenom finančnom náklade na odmenu ústavu, bola skutočnosť, že poručiteľkin vlastnoručný podpis, žalovaná vnímala vlastnými zmyslami. Preto nepripúšťala pochybnosť o závere pri vlastnoručnom podpise poručiteľky na zriadenom záveti. Tento poznatok vnímaný vlastnými zmyslami ju utvrdzoval v tom, že i takto vysoká nákladová položka je opodstatnená, a to už aj s prihliadnutím na to, že jej návratnosť tkvie v úspechu konania. Za stavu vyhodnotenia postavenia jednotlivých účastníkov v spore a stavu záverov znaleckých posudkov, je nevysvetliteľný postup a argumentácia súdu, prečo nezaviazal žalobkyňu na úhradu nákladov na spracovanie znaleckého posudku kriminalistickým expertíznym ústavom v Bratislave, keď je to práve žalobkyňa, ktorá má procesné postavenie -aktívnu legitimáciu a súčasne procesnú povinnosť uniesť dôkazné bremeno. V prvotnom štádiu konania si túto povinnosť žalovaná splnila a tento stav trval až do času, kedy bol záver znaleckého posudku č. 13/2023 spochybnený znaleckým posudkom USI Žilina č. 112/2024. Týmto momentom vyvstala pre žalobkyňu nová situácia, dôkazná povinnosť, uniesť svoje dôkazné bremeno a prispieť k ustáleniu jednoznačnosti záveru o pravosti, resp. nepravosti podpisu poručiteľky na uvedenom záveti, lebo do tohto času žalobkyňa argumentovala jediným dôvodom neplatnosti záveti, t.j. nepravosť podpisu poručiteľky. Iný dôvod v návrhu vznesený nebol. Postoj žalobkyne k odmietnutiu náhrady aspoň polovice predpokladaných trov znaleckého dokazovania, je nezvládnutím povinnosti žalobcu v konaní a to unesenia dôkazného

bremena a takéto pasivita žalobkyne musí byť vždy zohľadnená v neprospech žalobkyne a nie žalovanej ako to učinil súd. Ďalej uviedla, že i napriek tomu, že svedkyňa D. J. K. a L. G. boli v konaní vypočuté, tak súd v rámci svojho odôvodnenia rozsudku argumentuje iba čiastočnými protokoláciami výpovedí týchto svedkýň a vyvodzuje z nich nesprávne skutkové zistenia. V tejto súvislosti poukázala na výpoveď svedkyne závetu D. J. K. zo dňa 02.10.2024 a konštatáciu súdu, ktorá sa nezhoduje s obsahom zápisu z pojednávania, najmä v bode 18. a ani s realitou. Poručiiteľka závetom disponovala, mala ho v držbe a vlastnoručne ho podpísala. Poukázala aj na výpoveď svedkyne L. G., ako druhej svedkyne pri spisovaní závetu. Namietala, že napriek tomu, že žaloba neoperuje so žiadnym dôvodom duševnej poruchy, ktorá by mala za následok neplatnosť závetu, súd v argumentácii sa venuje i zdravotnému stavu poručiiteľky, hoci v tomto smere dokazovanie nevykonala a akceptovala iba lekárske správy, z ktorých bola ustálená hospitalizácia v čase od 05.09.2019 do 19.09.2019. Rozvíjanie úvah súdu o ťažkom rozpoložení poručiiteľky a jej vážnych zdravotných problémoch a hodnotenie hypotetických dôvodov, že poručiiteľka určitým spôsobom chcela vyhovieť každej z dcér je taktiež nepodstatné, ničím preukázateľné. V ustanovení § 476 písm. b) sú stanovené povinnosti poručiiteľa, tak, že tento musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejavíť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Zákon umožňuje závet v tomto prípade spísať hocikomu. Dokonca umožňuje, aby svedkovia neboli prítomní pri samotnom podpise poručiiteľa. Zákon vyžaduje súčasnú prítomnosť, iba pri vyhlásení poručiiteľa, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Ak teda zo skutkového stavu je nesporné, že obsah závetu bol dohodnutý žalovanou s matkou vopred, že následne bol závet v písomnej forme matke predložený, matkou vlastnoručne podpísaný, jej vôľa bola prehlásená za prítomnosti svedkýň, tak nemôže byť neplatný. Zákon vyžaduje jedinou skutočnosť, t. j. vlastnoručný podpis poručiiteľa a druhou skutočnosťou, ktorá musí byť splnená, skutočné zrealizovanie vyhlásenia vôle poručiiteľa za prítomnosti svedkov. Práve títo svedkovia sú garanciou toho, že vôľa poručiiteľa je prejavená a svedkovia to potvrdzujú vlastnoručnými podpismi. Zákonodarca v takomto prípade neviaže žiadnu časovú súvislosť na predloženie závetu poručiiteľke, ale viaže bezprostredne časovú súvislosť svedkov na vyhlásenie vôle poručiiteľky. Preto nemôže byť závet neplatný pre údajné nepoznanie obsahu tejto záveti, lebo takéto skutkový stav nebol produkovaný a ani nie je pravdou, že obsah závetu poručiiteľka nepoznala. Ak teda poručiiteľ bol schopný čítať a písať a schopný závet podpísať, tak rozhodujúca otázka platnosti a neplatnosti závetu spočíva v posúdení pravosti podpisu na vyhotovenom záveti. Ak sa súd tejto otázke nevenoval, resp. otázku pravosti podpisu vyhodnotil ako nepodstatnú, tak argumentácia o predčitateľovi a argumentácia o neznalosti obsahu záveti, je nesprávna a nikdy nemôže viesť k neplatnosti záveti podľa platných právnych predpisov. S argumentáciou, s ktorou sa snaží súd odôvodniť určenie závetu za neplatný podľa poukazovaných ustanovení a podľa osôb, ktoré majú byť vylúčené zo súčinnosti pri vyhotovení závetu, sa žalovaná nestotožnila. § 476 f) OZ jednoznačne hovorí o tom, ktoré osoby sú to. Pojem predčitateľa výhradne figuruje iba v tomto ustanovení. Pozícia predčitateľa je odôvodnená v prípade § 476 c) OZ, čo nie je možné sťahovať na § 476 b) OZ. V tomto ustanovení zákonodarca neuvažuje s pozíciou predčitateľa, ako je to § 476 f) OZ. Argumentácia súdu o tom, že poručiiteľka nemala možnosť si závet prečítať, jednak nie je v súlade s ustáleným skutkovým stavom a jednak k takejto povinnosti zákon ani poručiiteľku nezaväzuje. Rozhodujúcim prvkom, s ktorým sa súd nedostatočne vysporiadal a na základe toho prijal nesprávny záver, je nesprávne ustálenie skutočnosti, že závet nebol poručiiteľke predložený. O predložení záveti svedčí vlastnoručný podpis poručiiteľky a vyhlásenie prítomných svedkov, že toto je prejav poslednej vôle poručiiteľky. Odôvodnenie súdu nevytvára logickú niť vyhodnotenia dôkazov, ktorá by k takému záveru viedla. Súdom prijaté závery sú nesprávne, ustanovenie § 476b OZ, bolo nesprávne právne vyložené a aplikované, a teda takéto rozhodnutie je potrebné považovať za nezákonné a nemôže tvoriť základ pre určenie neplatnosti vyhotoveného závetu zo dňa 23.9.2019. Táto právna argumentácia opodstatňuje podanie odvolania i do výroku č. 2 vydaného rozsudku o práve žalobkyne na priznanie náhrady trov konania v rozsahu 100%.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedla, že v prvom rade absentovali základné požiadavky na spísať závetu a preto vykonanie dôkazov bolo v tejto veci právne irelevantné. Súd vypočul svedkov navrhovaných stranou žalovanou a na základe ich výpovedí súd dospel k záveru, že pri vyhotovovaní závetu, resp. pri podpise závetu poručiiteľkou neboli dodržané zákonom stanovené podmienky. Doručovanie dokladov zo strany žalovanej resp. jej právneho zástupcu, porušujú princípy Civilného sporového poriadku, najmä nie však výlučne zásady koncentrácie, rozhodne nemožno dať na ťarchu žalobkyne, keď nerešpektovala procesné zásady strany žalovanej. Uvedené je súčasťou zápisnice z pojednávania dňa 02.10.2024. Spochybňovala znalecký posudok, súkromne vypracovaný stranou žalovanou. Poukazovala na procesné vady a postoj strany žalovanej k zloženiu zálohy pre nové vykonanie dokazovania vo forme kontrolného znaleckého posudku. Zastala názor, že súd postupoval procesne správne, keď na základe zistení výsluchov svedkov, už nepristúpil k vykonaniu dokazovania

a vo veci rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozsudku. Navrhovala, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

4. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne zotrvala na dôvodoch podaného odvolania. Uviedla, že to bola práve žalovaná strana, ktorá bola nútená reagovať na nesprávne závery znalca I., ktorý nebol ani schopný obhájiť si svoj posudok pred súdom a dokonca ani odpovedať na otázky súdu. Takto pochybný posudok žalobkyne čo do záverov bolo nevyhnutné napadnúť žalovanou, ktorá bola nútená spracovať nový posudok. Spracovaným znaleckým posudkom znalca I. bola strana žalovanej výrazne poškodená, čo bolo napravené až posudkom USI Žilina. Ak by súd zachovával rovnocenné postavenie k účastníkom konania, tak mal rešpektovať spornú skutočnosť podpisu na záveti a mal vykonať dokazovanie na ľarchu žalobkyne a nie zaväzovať obidve strany. Tým zvýhodnil stranu žalobkyne, čo je neprípustné. Bola to práve žalobkyňa, ktorá žalovala a ktorá mala svoje tvrdenie preukázať dôkazom, čo sa nestalo. Namietanie žalovanou predloženého znaleckého posudku USI Žilina je opäť nedôvodné. Posudok bol včas súdu predložený a skutočnosť nedoloženia poslednej strany vznikla nedopatrením, lebo na pojednávanie, ktoré bolo vytýčené po predložení posudku strana žalovanej na pojednávanie prišla s dokumentáciou a posudkom, ktorý bol na výzvu súdu predložený v origináli aj s poslednou stranou a teda nedošlo k žiadnemu odročovaniu pojednávania a narušeniu ekonomie procesu a jeho hospodárnosti. Argumentácia žalobkyne i v tomto smere je neopodstatnená a iba účelovo zvolená, bez zohľadnenia toho, že súd má vo veci spravodlivo rozhodnúť s prihliadnutím na dôkazy, ktoré má v spise. Z priebehu konania je nepochybné, že protíváhou žalobkyňou predloženého posudku je posudok žalovanej. Ak pochybnosť o záveroch o podpise vznikla, tak žalovaná strana prejavila záujem o vypracovanie kontrolného znaleckého posudku a to najmä z dôvodu predchádzania vzniku pochybností o ustálení pravosti podpisu poručiťky na spornej listine. Žalobkyňa nesúhlasila so spracovávaním ZP, hoci bola v tomto konaní stranou, ktorá zmarila svojim odmietavým postojom znalecké dokazovanie odmietnutím podieľania sa na nákladoch na kontrolnom znaleckom posudku. Poukázala na to, že nedostatočná a nesprávna argumentácia prvostupňového súdu, účelovo vytrhnutá z kontextu- výpovede svedkýň, podľa ktorej predpokladom na vyslovenie neplatnosti závetu bolo iba strohé uvedenie že závet „bol predčítaný“ či „zdravotný stav poručiťky“, svedčí o nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Je potrebné zobrať na zreteľ, že poručiťka závet dostala do dispozície, tento si prečítala, následne podpísala a potvrdením toho, že tento stav nastal boli výpovede spomenutých svedkýň. Preto nemôže platiť záver súdu prijatý súdom, že závet predčítala žalovaná. V tejto súvislosti poukazovala na čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a stabilnú judikatúru Ústavného súdu. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú aj toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť jeho skutkových tvrdení. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané má za následok rozhodnutie v jeho neprospech. Žalovaná tak ako v podanom odvolaní, v písomných a ústnych prejavoch pred prvostupňovým súdom, doložením súkromného znaleckého posudku a vykonanými dôkazmi - výsluchmi svedkov nepochybne dôsledne a účinne vyvrátila všetky tvrdenia žalobkyne, ktoré by zakladali rozhodnutie o určení neplatnosti závetu. Navrhovala rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) súc viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario odvolaním napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu zmenil a žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol.

6. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd na rozhodnutie vo veci síce aplikoval správnu právnu úpravu, avšak túto nesprávne vyložil, a teda v konečnom dôsledku vec i nesprávne právne posúdil.

7. Za podstatné pre rozhodnutie odvolací súd považoval, že z odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu jednoznačne vyplynulo, že pokiaľ bola spochybnená pravosť podpisu poručiťky na záveti, ktorý bol spísaný 23.9.2019, určenia neplatnosti ktorého sa v konaní žalobkyňa domáha, výsledok znaleckého dokazovania súdom ustanoveným znalcom B. I., bol spochybnený žalovanou predloženým súkromným znaleckým posudkom, vypracovaným ÚSI Žilina. Tento naopak konštatoval, že podpis poručiťky

na spornom závete je pravý. Skutočnosť, že poručiiteľka závet vlastnoručne podpísala, vyplynulo aj z výpovede svedkýň, ktoré ako svedkyne tiež vystupovali pri spisovaní a podpísovaní záveteu.

8. Vo väzbe na to platnosť záveteu ďalej skúmal v zmysle ust. § 476f v súvislosti s ust. § 476c OZ. Tiež polemizoval i s duševným rozpoložením poručiiteľky v čase pred spísaním tohto záveteu, v dôsledku nadmerného používania alkoholických nápojov. To, či ne/bola schopná robiť právne úkony, a teda i spísať sporný závet v podstate pre nedostatok skutkových podkladov iba naznačil, avšak bez ďalšieho dopadu na vyslovenie platnosti, resp. neplatnosti záveteu práve z tohto dôvodu.

9. V rámci odvolacieho prieskumu preto odvolací súd pozornosť zameril na preskúmanie správnosti prvoinštančným súdom konštatovaného dôvodu neplatnosti záveteu, ktorým bola okolnosť, že žalovaná ako závetná dedička vystupovala podľa súdu ako predčiiteľka v zmysle ust. § 476c OZ a konala tak v rozpore s ust. § 476f OZ. Podľa tohto záveteu povolany ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní záveteu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tlmočníci alebo predčiiteľia.

10. Podľa § 476 ods. 1 OZ, poručiiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

11. Podľa § 476 ods. 2 OZ, v každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

12. Podľa § 476a OZ, vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný.

13. Podľa § 476b OZ, závet, ktorý poručiiteľ nenapísal vlastnou rukou, musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet podpísať.

14. Alografný závet je formou súkromného záveteu, ktorý poručiiteľ nenapísal vlastnou rukou. Závet môže napísať ktokoľvek mechanicky alebo ho môže napísať vlastnou rukou iná osoba. Takýto závet sa musí vlastnoručne podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými vyhlásiť v jazyku, ktorému obaja svedkovia rozumejú, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia nemusia poznať obsah záveteu a nemusia byť prítomní pri samom spísaní záveteu. Nemusia byť ani prítomní pri podpise záveteu poručiiteľom. Ich prítomnosť, a to súčasnú, vyžaduje zákon iba pri výslovnom prejave poručiителя, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. V bezprostrednej nadväznosti na tento prejav poručiителя musia listinu podpísať, pričom prejav vôle poručiителя o tom, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, môže byť urobený ústne, písomne, prípadne aj iným jednoznačným nesporným a pochybnosti nevzbudzujúcim spôsobom.

15. Podmienkou platnosti tohto záveteu je, že závetca je schopný čítať a písať a je spôsobilý závet podpísať. Pre platnosť záveteu nie je nevyhnutné, aby bolo priamo v jeho texte uvedené, že poručiiteľ pred oboma svedkami súčasne prítomnými, výslovne prejavil, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Rozhodujúce je, či sa tak fakticky stalo.

16. Nezáleží na tom, kto text fakticky napísal, ak bol text napísaný inou osobou, ako závetcom či už mechanicky alebo vlastnoručne, nejde o pisateľa záveteu v zmysle § 476f OZ, pretože pisateľom je iba osoba, ktorá spísovala závet podľa § 476c. Zákon v ust. § 476b pojem „pisateľ“ nepoužíva, pretože osoba, ktorá text skutočne vyhotovila, plnila len poručiiteľovu vôľu. Z týchto dôvodov, osobou, ktorá závet spísala, môže byť aj dedič zo záveteu, svedok záveteu a pod. Vyžaduje sa iba, aby závetní dedičia, dedičia zo zákona a osoby im blízke, neboli svedkami záveteu (R ČR 28/2000).

17. Na rozdiel od toho podľa § 476c ods. 1 OZ poručiiteľ, ktorý nemôže čítať alebo písať, prejaví svoju poslednú vôľu pred tromi súčasne prítomnými svedkami v listine, ktorá musí byť prečítaná a prítomnými svedkami podpísaná. Pritom musí pred nimi potvrdiť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Pisateľom a predčiiteľom môže byť aj svedok; pisateľ však nesmie byť zároveň predčiiteľom. To znamená, že funkciu predčiителя pozná iba ust. § 476c OZ, a to iba v prípade, ak poručiiteľ nemôže čítať alebo písať, nakoľko za predčiителя záveteu sa považuje ten, kto je v zákone označený za predčiителя, u ktorého účasť na vyhotovovaní záveteu je podmienkou jeho platnosti (§ 476c OZ).

18. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ i z dokazovania vyplynulo, že závet poručiiteľke prečítala žalovaná a poručiiteľka v čase spísania záveteu disponovala schopnosťou písať a čítať a napokon závet vlastnoručne podpísala, nemohol prvoinštančný súd vysloviť neplatnosť záveteu v zmysle ust. § 476f OZ, v súvislosti s ust. § 476c OZ.

19. Vo väzbe na to odvolací súd zastal názor, že prvoinštančný súd vec nesprávne právne posúdil, na vec neaplikoval správny právny predpis, a preto jeho rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zmenil a žalobu žalobkyne zamietol.

20. Postupom podľa § 396 ods. 1 v súvislosti s ust. § 255 ods. 1 žalovanej ako úspešnej strane v konaní priznal vo vzťahu k žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
 - b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
 - c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)
- Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)